

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN VARAPRESIDENTIN MÄÄRÄYS

21 päivänä huhtikuuta 2023*

Väliaikainen oikeussuoja – Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 163 artikla –
Välitoimimääräyksen peruuttamista tai muuttamista koskeva hakemus –
SEU 19 artiklan 1 kohdan toinen alakohta – Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artikla –
Tehokas oikeussuoja – Tuomareiden riippumattomuus – Täytäntöönpanon laiminlyönti –
Olosuhteiden muuttuminen – Uhkasakko

Asiassa C-204/21 R-RAP,

jossa on kyse unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 163 artiklan nojalla 10.3.2023 tehdystä hakemuksesta välitoimimääräyksen peruuttamiseksi tai muuttamiseksi,

Puolan tasavalta, asiamiehinään B. Majczyna ja S. Żyrek,

hakijana,

vastaan

Euroopan komissio, asiamiehinään K. Herrmann ja P. J. O. Van Nuffel,

vastapuolena,

jota tukevat

Belgian kuningaskunta, asiamiehinään M. Jacobs, C. Pochet ja L. Van den Broeck,

Tanskan kuningaskunta, asiamiehinään V. Pasternak Jørgensen ja M. Søndahl Wolff,

Alankomaiden kuningaskunta, asiamiehinään M. K. Bulterman ja J. Langer,

Suomen tasavalta, asiamiehenään H. Leppo,

Ruotsin kuningaskunta, asiamiehinään aluksi H. Eklinder, J. Lundberg, C. Meyer-Seitz, M. Salborn Hodgson, R. Shahsavan Eriksson, H. Shev ja O. Simonsson, ja sittemmin H. Eklinder, C. Meyer-Seitz, M. Salborn Hodgson, R. Shahsavan Eriksson, H. Shev ja M. O. Simonsson,

väliintulijoina,

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN VARAPRESIDENTTI,

* oikeudenkäyntikieli: puola.

kuultuaan julkiasiamies A. M. Collinsia

on antanut seuraavan

määräyksen

- 1 Puolan tasavalta vaatii hakemuksessaan unionin tuomioistuinta peruuttamaan unionin tuomioistuimen varapresidentin 27.10.2021 antaman määräyksen komissio v. Puola (C-204/21 R, EU:C:2021:878; jäljempänä 27.10.2021 annettu määräys) tai toissijaisesti muuttamaan sitä.

Asian käsittelyn vaiheet unionin tuomioistuimessa

- 2 Euroopan komissio on nostanut 1.4.2021 SEUT 258 artiklan nojalla jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteen, jossa vaaditaan toteamaan, että
 - Puolan tasavalta ei ole noudattanut SEU 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 47 artiklan, tarkasteltuina yhdessä Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen 6 artiklan 1 kappaletta koskevan Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännön kanssa, sekä SEUT 267 artiklan ja unionin oikeuden ensisijaisuuden periaatteen mukaisia velvoitteitaan, koska se on antanut ja pitänyt voimassa yleisten tuomioistuinten organisaatiosta 27.7.2001 annetun lain (ustawa – Prawo o ustroju sądów powszechnych; Dz. U. 2001, nro 98, järjestysnumero 1070), sellaisena kuin se muutettuna yleisten tuomioistuinten organisaatiosta annetun lain, ylimmästä tuomioistuimesta annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta 20.12.2019 annetulla lailla (ustawa o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw; Dz. U. 2020, järjestysnumero 190; jäljempänä muutoslaki) (jäljempänä yleisistä tuomioistuimista annettu muutettu laki), 42a §:n 1 ja 2 momentin ja 55 §:n 4 momentin, ylimmästä tuomioistuimesta 8.12.2017 annetun lain (ustawa o Sądzie Najwyższym; Dz. U. 2018, järjestysnumero 5), sellaisena kuin se on muutettuna muutoslailla (jäljempänä ylimmästä tuomioistuimesta annettu muutettu laki), 26 §:n 3 momentin ja 29 §:n 2 ja 3 momentin, hallintotuomioistuinten organisaatiosta 25.7.2002 annetun lain (ustawa – Prawo o ustroju sądów administracyjnych; Dz. U. 2002, järjestysnumero 1269), sellaisena kuin se on muutettuna muutoslailla (jäljempänä hallintotuomioistuimista annettu muutettu laki), 5 §:n 1a ja 1b momentin sekä muutoslain 8 §:n, joissa kielletään kaikkia kansallisia tuomioistuimia tarkastamasta, onko etukäteen laillisesti perustettua riippumatonta ja puolueetonta tuomioistuinta koskevia Euroopan unionin vaatimuksia noudatettu
 - Puolan tasavalta ei ole noudattanut SEU 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan, perusoikeuskirjan 47 artiklan, SEUT 267 artiklan ja unionin oikeuden ensisijaisuuden periaatteen mukaisia velvoitteitaan, koska se on antanut ja pitänyt voimassa ylimmästä tuomioistuimesta annetun muutetun lain 26 §:n 2, 4, 5 ja 6 momentin ja 82 §:n 2–5 momentin sekä muutoslain 10 §:n, joilla vahvistetaan Sąd Najwyższyn (ylin tuomioistuin, Puola) Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznychin (erityisvalvontaa ja yleisiä asioita käsittelevä jaosto, jäljempänä erityisvalvonnan ja yleisten asioiden jaosto) yksinomainen toimivalta tutkia väitteet ja oikeuskysymykset, jotka koskevat tuomioistuimen tai tuomarin riippumattomuuden puuttumista

- Puolan tasavalta ei ole noudattanut SEU 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan, perusoikeuskirjan 47 artiklan ja SEUT 267 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se on antanut ja pitänyt voimassa yleisistä tuomioistuimista annetun muutetun lain 107 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdan sekä ylimmästä tuomioistuimesta annetun muutetun lain 72 §:n 1 momentin 1–3 kohdan, joiden perusteella etukäteen laillisesti perustettua riippumatonta ja puolueetonta tuomioistuinta koskevien unionin vaatimusten noudattamisen tutkimista voidaan pitää kurinpidollisena rikkomuksena
 - Puolan tasavalta ei ole noudattanut SEU 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se on antanut Sąd Najwyższyn Izba Dyscyplinarnalle (ylimmän tuomioistuimen kurinpitojaosto, jäljempänä kurinpitojaosto), jonka riippumattomuutta ja puolueettomuutta ei ole taattu, toimivallan ratkaista asioita, joilla on välitön vaikutus tuomarin tai avustavan tuomarin asemaan ja tehtävien hoitamiseen, kuten yhtäältä pyynnöt saada aloittaa rikosoikeudellinen menettely tuomaria tai avustavaa tuomaria vastaan tai vaatimukset heidän pidättämisestään, ja toisaalta Sąd Najwyższyn tuomareita koskevat työ- ja sosiaaliturvaoikeudelliset asiat ja kyseisten tuomareiden eläkkeelle siirtämiseen liittyvät asiat
 - Puolan tasavalta on loukannut oikeutta yksityiselämän kunnioittamiseen ja oikeutta henkilötietojen suojaan, jotka on taattu perusoikeuskirjan 7 artiklassa ja 8 artiklan 1 kohdassa sekä luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta 27.4.2016 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 (yleinen tietosuoja-asetus) (EUVL 2016, L 119, s. 1) 6 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan c ja e alakohdassa, 6 artiklan 3 kohdassa ja 9 artiklan 1 kohdassa, koska se on antanut ja pitänyt voimassa yleisistä tuomioistuimista annetun muutetun lain 88a §:n, ylimmästä tuomioistuimesta annetun muutetun lain 45 §:n 3 momentin ja hallintotuomioistuimista annetun muutetun lain 8 §:n 2 momentin.
- 3 Komissio teki samana päivänä välitoimihakemuksen, jossa unionin tuomioistuinta vaadittiin asettamaan Puolan tasavallalle tiettyjä velvoitteita, kunnes pääasiassa annetaan tuomio.
- 4 Unionin tuomioistuimen varapresidentti määräsi 14.7.2021 antamansa määräyksen komissio v. Puola (C-204/21 R, EU:C:2021:593; jäljempänä 14.7.2021 annettu määräys) määräyksen 1 kohdassa, että Puolan tasavallan on siihen asti, kunnes asiassa C-204/21 julistetaan tuomio, jolla asian käsittely päätetään,
- a) keskeytettävä yhtäältä ylimmästä tuomioistuimesta annetun muutetun lain 27 §:n 1 momentin 1a kohdan säännösten, joiden mukaan kurinpitojaosto on toimivaltainen ratkaisemaan sekä ensimmäisenä että toisena oikeusasteena vaatimukset, jotka koskevat lupaa aloittaa rikosoikeudellinen menettely tuomaria tai avustavaa tuomaria vastaan, asettaa viimeksi mainitut tutkintavankeuteen, pidättää heidät tai pakottaa heidät saapumaan tuomioistuimeen, soveltaminen sekä toisaalta kurinpitojaoston kyseisen pykälän perusteella jo tekemien päätösten, joilla annetaan lupa rikosoikeudellisen menettelyn aloittamiseen tuomaria vastaan tai hänen pidättämiseensä, vaikutukset ja jätettävä siirtämättä kyseisessä pykälässä tarkoitettuja sellaisen tuomioistuimen käsiteltäväksi, joka ei täytä erityisesti 19.11.2019 annetussa tuomiossa A. K. ym. (Ylimmän tuomioistuimen kurinpitojaoston riippumattomuus) (C-585/18, C-624/18 ja C-625/18, EU:C:2019:982) määriteltyjä riippumattomuuden vaatimuksia

- b) keskeytettävä ylimmästä tuomioistuimesta annetun muutetun lain 27 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdan säännösten, joiden perusteella kurinpitojaosto on toimivaltainen ratkaisemaan asiat, jotka liittyvät Sąd Najwyższyn tuomareiden asemaan ja tuomarin tehtävien hoitamiseen, erityisesti työ- ja sosiaaliturva-oikeudelliset asiat, sekä kyseisten tuomareiden eläkkeelle siirtämistä koskevat asiat, soveltaminen ja jätettävä siirtämättä kyseiset asiat sellaisen tuomioistuimen käsiteltäväksi, joka ei täytä erityisesti tuomioissa A. K. ym. (Ylimmän tuomioistuimen kurinpitojaoston riippumattomuus) (C-585/18, C-624/18 ja C-625/18, EU:C:2019:982) määriteltyjä riippumattomuuden vaatimuksia
- c) keskeytettävä yleisistä tuomioistuimista annetun muutetun lain 107 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdan sekä ylimmästä tuomioistuimesta annetun muutetun lain 72 §:n 1 momentin 1, 2 ja 3 kohdan, jotka mahdollistavat tuomareiden saattamisen kurinpidolliseen vastuuseen sillä perusteella, että he ovat tutkineet, onko SEU 19 artiklan 1 kohdan ja perusoikeuskirjan 47 artiklan määräyksissä tarkoitettua etukäteen laillisesti perustettua riippumatonta ja puolueetonta tuomioistuinta koskevia vaatimuksia noudatettu, soveltaminen
- d) keskeytettävä yleisistä tuomioistuimista annetun muutetun lain 42a §:n 1 ja 2 momentin ja 55 §:n 4 momentin, ylimmästä tuomioistuimesta annetun muutetun lain 26 §:n 3 momentin ja 29 §:n 2 ja 3 momentin, hallintotuomioistuimista annetun muutetun lain 5 §:n 1a ja 1b momentin sekä muutoslain 8 §:n soveltaminen siltä osin kuin niissä kielletään kansallisia tuomioistuinta tarkastamasta, onko SEU 19 artiklan 1 kohdan ja perusoikeuskirjan 47 artiklan määräyksissä tarkoitettua etukäteen laillisesti perustettua riippumatonta ja puolueetonta tuomioistuinta koskevia unionin vaatimuksia noudatettu
- e) keskeytettävä ylimmästä tuomioistuimesta annetun muutetun lain 26 §:n 2 ja 4–6 momentin ja 82 §:n 2–5 momentin sekä muutoslain 10 §:n, joissa säädetään erityisvalvonnan ja yleisten asioiden jaoston yksinomaisesta toimivallasta tutkia väitteet, jotka koskevat tuomarin tai tuomioistuimen riippumattomuuden puuttumista, soveltaminen, ja
- f) ilmoitettava komissiolle viimeistään yhden kuukauden kuluttua 14.7.2021 annetun määräyksen tiedoksi antamisesta kaikki toimenpiteet, jotka se on toteuttanut noudattaakseen kyseistä määräystä täysimääräisesti.
- 5 Unionin tuomioistuimen varapresidentti hylkäsi 6.10.2021 antamallaan määräyksellä Puola v. komissio (C-204/21 R, EU:C:2021:834) Puolan tasavallan pyynnön 14.7.2021 annetun määräyksen peruuttamisesta.
- 6 Unionin tuomioistuimen varapresidentti velvoitti 27.10.2021 antamallaan määräyksellä Puolan tasavallan maksamaan komissiolle 1 000 000 euron suuruisen päivittäisen uhkasakon siitä päivästä alkaen, jona määräys annetaan tiedoksi Puolan tasavallalle, siihen päivään asti, jona tämä noudattaa 14.7.2021 annetun määräyksen mukaisia velvoitteita, tai kunnes asiassa C-204/21 julistetaan tuomio, jolla asian käsittely päätetään.
- 7 Puolan tasavalta teki 10.3.2023 nyt käsiteltävänä olevan hakemuksen.
- Asianosaisten vaatimukset**
- 8 Puolan tasavalta vaatii, että unionin tuomioistuin

- peruuttaa 27.10.2021 annetun määräyksen tai
 - toissijaisesti alentaa kyseisellä määräyksellä asetetun uhkasakon määrää.
- 9 Komissio vaatii, että unionin tuomioistuin
- hylkää 27.10.2021 annetun määräyksen peruuttamista koskevan hakemuksen ja
 - ottaa huomioon Puolan tasavallan 14.7.2021 annetun määräyksen täytäntöön panemiseksi toteuttamat toimenpiteet tutkittaessa vaatimusta kyseisellä määräyksellä asetetun uhkasakon määrän alentamiseksi.

Hakemus 27.10.2021 annetun määräyksen peruuttamiseksi tai toissijaisesti sen muuttamiseksi

- 10 Aluksi on muistutettava, että unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 162 artiklan 1 kohdan mukaan välitoimia koskevaan määräykseen ei saa hakea muutosta.
- 11 Kyseisen työjärjestyksen 163 artiklan mukaan on sitä vastoin niin, että asianosaisen hakemuksesta välitoimia koskevaa määräystä voidaan milloin tahansa muuttaa tai se voidaan peruuttaa olosuhteiden muuttumisen vuoksi. Olosuhteiden muuttumisen käsitteellä tarkoitetaan ennen kaikkea sellaisen tosiseikan tai oikeudellisen seikan ilmaantumista, joka voi horjuttaa välitoimista päättävän tuomarin arviointeja niistä edellytyksistä, joiden nojalla täytäntöönpanoa voidaan lykätä tai välitoimi voidaan määrätä (unionin tuomioistuimen varapresidentin määräys 20.9.2021, Tšekki v. Puola, C-121/21 R, EU:C:2021:752, 22 kohta).
- 12 On vielä korostettava, että tämän määräyksen nojalla tehdyllä hakemuksella ei pyritä siihen, että välitoimista päättävä tuomari kumoaisi taannehtivasti välitoimimääräyksen, vaan sillä pyritään ainoastaan kyseisen määräyksen muuttamiseen tai peruuttamiseen, koska välitoimista päättävä tuomari voi harkita uudelleen tällaista määräystä pelkästään tulevaisuuden osalta myös arvioimalla tarvittaessa uudelleen ratkaisunsa antamisajankohtana vallitsevien olosuhteiden perusteella niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia perusteita, joiden vuoksi kyseessä olevan välitoimen määrääminen on ollut ilmeisesti perusteltua (unionin tuomioistuimen varapresidentin määräys 19.5.2022, Tšekki v. Puola (Turówin kaivos), C-121/21 R, ei julkaistu, EU:C:2022:408, 22 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 13 Tästä seuraa, että työjärjestyksen 163 artiklan nojalla tehdyn hakemuksen tarkoituksena ei voi olla välitoimimääräyksen aikaisempien vaikutusten kyseenalaistaminen (unionin tuomioistuimen varapresidentin määräys 19.5.2022, Tšekki v. Puola (Turówin kaivos), C-121/21 R, ei julkaistu, EU:C:2022:408, 23 kohta).
- 14 Nyt käsiteltävässä asiassa Puolan tasavallan tekemä hakemus, joka koskee ainoastaan 27.10.2021 annettua määräystä, on ymmärrettävä siten, että sillä pyritään siihen, että 14.7.2021 annetulla määräyksellä määrättyihin välitoimiin liittyen asetettu uhkasakko peruutetaan tai sen määrää muutetaan.

- 15 Tästä hakemuksesta lausumiseksi on muistutettava, että SEUT 279 artiklassa annetaan unionin tuomioistuimelle toimivalta päättää tarpeellisiksi katsomistaan välitoimista, jotta se voi taata lopullisen ratkaisun täyden tehokkuuden (määräys 20.11.2017, komissio v. Puola, C-441/17 R, EU:C:2017:877, 97 kohta ja 27.10.2021 annetun määräyksen 19 kohta).
- 16 Välitoimista päättävän tuomarin on erityisesti pystyttävä varmistamaan asianosaiselle SEUT 279 artiklan nojalla annetun määräyksen tehokkuus toteuttamalla toimenpiteet, joiden tavoitteena on saada kyseinen asianosainen noudattamaan välitoimimääräystä. Tällainen toimenpide voi olla muun muassa uhkasakon määrääminen siinä tapauksessa, ettei kyseinen asianosainen noudata edellä mainittua määräystä (määräys 20.11.2017, komissio v. Puola, C-441/17 R, EU:C:2017:877, 100 kohta ja 27.10.2021 annetun määräyksen 20 kohta).
- 17 Tässä yhteydessä 27.10.2021 annetusta määräyksestä ilmenee, että koska asiakirja-aineistosta ei ilmennyt, että Puolan tasavallan toteuttamat toimenpiteet olisivat riittäviä 14.7.2021 annetussa määräyksessä määrättyjen välitoimien täytäntöönpanon varmistamiseksi, välitoimista päättänyt tuomari katsoi, että näitä välitoimia oli tarpeellista tehostaa määrämällä kyseiselle jäsenvaltiolle uhkasakko, jotta tämä saataisiin luopumaan viivytelystään toimintansa saattamisessa mainitun määräyksen mukaiseksi.
- 18 Nyt käsiteltävän hakemuksen ratkaisemiseksi välitoimista päättävän tuomarin on siis selvitettävä, voidaanko Puolan tasavallan esittämien argumenttien perusteella osoittaa olosuhteiden muuttuneen siten, ettei kyseiselle jäsenvaltiolle 27.10.2021 annetulla määräyksellä asetettu uhkasakko ole enää kokonaan tai osittain perusteltu ajankohtana, jona välitoimista päättävä tuomari antaa ratkaisunsa.
- 19 Tarkemmin sanottuna on niin, että koska Puolan tasavallan tämän hakemuksen tueksi esittämällä argumentaatiolla pyritään osoittamaan, että Puolan tasavalta on pannut täysimääräisesti täytäntöön 14.7.2021 annetussa määräyksessä määrättyt välitoimet, välitoimista päättävän tuomarin on selvitettävä, onko asia todella näin, jolloin 1 000 000 euron päiväkohtaisen uhkasakon asettaminen ei tässä tilanteessa olisi enää perusteltua tulevaisuuden osalta.
- 20 Siltä osin kuin nyt käsiteltävällä hakemuksella pyritään toissijaisesti 27.10.2021 annetulla määräyksellä asetetun uhkasakon määrän alentamiseen, on vielä täsmennettävä, että välitoimista päättävä tuomari voi työjärjestyksen 163 artiklan nojalla paitsi peruuttaa välitoimimääräyksen myös muuttaa sitä. Välitoimimääräystä voidaan muuttaa muun muassa alentamalla jäsenvaltiolle aikaisemmin asetetun uhkasakon määrää, jos tällainen alentaminen on olosuhteiden muuttumisen vuoksi perusteltua.
- 21 Edellä esitetyn perusteella on tutkittava, miten 14.7.2021 annetussa määräyksessä määrättyt eri välitoimet on pantu täytäntöön, sen selvittämiseksi, onko Puolan tasavalta osoittanut, että olosuhteiden muuttumisen vuoksi tämä täytäntöönpano oikeuttaa sen, että 27.10.2021 annetulla määräyksellä asetettu uhkasakko peruutetaan tai muussa tapauksessa sen määrää alennetaan tulevaisuuden osalta.

Velvoite keskeyttää ylimmästä tuomioistuimesta annetun muutetun lain 27 §:n 1 momentin 1a, 2 ja 3 kohdan säännösten soveltaminen

Lausumat

- 22 Puolan tasavalta väittää, että ylimmästä tuomioistuimesta annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta 9.6.2022 annetussa laissa (ustawa o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw; Dz. U. 2022, järjestysnumero 1259; jäljempänä 9.6.2022 annettu laki) kurinpitojaosto on lakkautettu ja ylimmästä tuomioistuimesta annetun muutetun lain 27 § on kumottu kokonaisuudessaan.
- 23 Velvoite keskeyttää kyseisen lain 27 §:n 1 momentin 1a, 2 ja 3 kohdan säännösten soveltaminen on siis jäänyt vaille kohdetta.
- 24 Myös komissio katsoo, että tämä velvoite on pantu asianmukaisesti täytäntöön 9.6.2022 annetulla lailla.

Arviointi asiasta

- 25 On todettava, että 14.7.2021 annetun määräyksen määräysosan 1 kohdan a ja b alakohdasta ilmenee, että sillä veloitettiin Puolan tasavalta muun muassa keskeyttämään ylimmästä tuomioistuimesta annetun muutetun lain 27 §:n 1 momentin 1a, 2 ja 3 kohdan säännösten, joiden mukaan kurinpitojaosto on toimivaltainen ratkaisemaan sekä ensimmäisenä että toisena oikeusasteena vaatimukset, jotka koskevat lupaa aloittaa rikosoikeudellinen menettely tuomaria tai avustavaa tuomaria vastaan, asettaa viimeksi mainitut tutkintavankeuteen, pidättää heidät tai pakottaa heidät saapumaan tuomioistuimeen, sekä asiat, jotka liittyvät Sąd Najwyższyn tuomareiden asemaan ja tuomarin tehtävien hoitamiseen, soveltaminen.
- 26 Kyseisen 9.6.2022 annetun lain 1 §:stä ilmenee, että ylimmästä tuomioistuimesta annetun muutetun lain 27 § on kumottu kokonaisuudessaan. Lisäksi on kiistatonta, että kurinpitojaosto on lakkautettu tällä lailla.
- 27 Vaikka tällaisten toimenpiteiden toteuttaminen ei ollut välttämätöntä 14.7.2021 annetun määräyksen täytäntöönpanon varmistamiseksi (ks. vastaavasti 27.10.2021 annettu määräys, 53 kohta), niillä taataan kuitenkin, että ylimmästä tuomioistuimesta annetun muutetun lain 27 §:n 1 momentin 1a, 2 ja 3 kohtaa ei enää sovelleta Puolan oikeusjärjestyksessä.
- 28 Puolan tasavalta on siis noudattanut täysimääräisesti tämän määräyksen 25 kohdassa tarkoitettuja välioimia.

Velvoite keskeyttää kurinpitojaoston tekemien sellaisten päätösten vaikutukset, joilla annetaan lupa rikosoikeudellisen menettelyn aloittamiseen tuomaria vastaan tai hänen pidättämiseensä

Lausumat

- 29 Puolan tasavalta väittää yhtäältä, että 9.6.2022 annetun lain 9 §:ssä säädetään, että asioissa, jotka kuuluivat kurinpitojaoston toimivaltaan ennen kyseisen lain voimaantuloa, Sąd Najwyższyn Izba odpowiedzialności zawodowej (ylimmän tuomioistuimen ammattivastuuta käsittelevä jaosto, jäljempänä ammattivastuujaosto) tutkii viran puolesta uudelleen kurinpitojaoston määräämän asianomaisen tuomarin pidättämisen tehtävistään tietyssä asiassa järjestettävässä ensimmäisessä istunnossa. Tämän menettelyn avulla voidaan mahdollisimman lyhyessä ajassa tarkastaa kurinpitojaoston antamien väliaikaismääräysten asianmukaisuus.
- 30 Toisaalta 9.6.2022 annetun lain 18 §:n 1 momentissa annetaan tuomarille, jonka osalta vähintään yhden kurinpitojaoston jäsenen käsittävä Sąd Najwyższyn kokoonpano on tehnyt lopullisen kurinpitopäätöksen tai lopullisen päätöksen luvan antamisesta rikosoikeudellisen menettelyn aloittamiseen, lupa vaatia asian käsittelyn aloittamista uudelleen ammattivastuujaostossa.
- 31 Näin ollen 9.6.2022 annetulla lailla vahvistetaan Puolan tasavallan mukaan säännökset, joiden nojalla kurinpitojaoston päätösten kohteena olleet tuomarit voivat kyseenalaistaa nämä päätökset. Useat tuomarit ovat lisäksi voittaneet asiansa tässä yhteydessä kyseenalaistettuaan tällaiset päätökset. Tämän luonteisia päätöksiä koskevia asioita on edelleen vireillä.
- 32 Komissio väittää, että Puolan tasavallan näin käyttöön ottamat oikeussuojakeinot eivät ole johtaneet siihen, että kurinpitojaoston päätösten vaikutukset olisi välittömästi keskeytetty. Puolan tasavallan mainitsemat esimerkit eivät myöskään ole merkittäviä.

Arviointi asiasta

- 33 On todettava, että 14.7.2021 annetun määräyksen määräysosan 1 kohdan a alakohdasta ilmenee, että sillä veloitettiin Puolan tasavalta muun muassa keskeyttämään kurinpitojaoston ylimmästä tuomioistuimesta annetun muutetun lain 27 §:n 1 momentin 1a kohdan nojalla tekemien päätösten vaikutukset.
- 34 Puolan tasavalta väittää lähinnä panneensa kyseisen välitoimen kokonaisuudessaan täytäntöön ottamalla käyttöön kaksi erillistä oikeussuojakeinoa, joista säädetään 9.6.2022 annetun lain 9 §:ssä ja 18 §:n 1 momentissa.
- 35 Ensinnäkin 9.6.2022 annetun lain 9 §:stä on todettava, että kyseisen pykälän sanamuodostakin ilmenee, että ammattivastuujaoston on välttämättä tutkittava uudelleen kurinpitojaoston päätökset, joilla määrätään tuomarin virantoimituksesta pidättämisestä siihen saakka, kunnes kyseisen lain voimaan tullessa vielä vireillä ollut asia on ratkaistu.
- 36 Tällainen uudelleentutkinta on lähtökohtaisesti omiaan estämään sen, että kurinpitojaoston tämäntyyppisellä päätöksellä on edelleen suoraan lain nojalla vaikutuksia, koska vaikutusten jatkuminen edellyttää sitä, että toinen elin hyväksyy tämän päätöksen.

- 37 On kuitenkin todettava yhtäältä, että sekä 9.6.2022 annetun lain 9 §:n sanamuodosta että Puolan tasavallan siitä omaksumasta tulkinnasta ilmenee, että kyseistä pykälää ei sovelleta kaikkiin kurinpitojaoston tekemiin päätöksiin. Mainitun artiklan perusteella ei etenkään voida rajoittaa sellaisten päätösten vaikutuksia, joilla määrätään tuomarille kurinpitoseuraamus tai annetaan lupa aloittaa häntä vastaan rikosoikeudellinen menettely, vaikka tämän määräyksen 33 kohdassa tarkoitettu välitoimi kattaa tällaiset päätökset ja vaikka niillä voi lisäksi olla huomattavia seurauksia asianomaisten tuomareiden elämään ja uraan.
- 38 Toisaalta on totta, että 9.6.2022 annetun lain 9 §:ssä säädetään kurinpitojaoston sellaisen päätöksen uudelleentutkinnasta, jolla määrätään tuomarin virantoimituksesta pidättämisestä, ammattivastuujaostossa pidettävässä ensimmäisessä kyseisen tuomarin tilannetta koskevassa istunnossa. Kyseisen lain säännöksistä tai Puolan tasavallan argumentaatiosta ei kuitenkaan ilmene, että tällaisen päätöksen vaikutukset keskeytettäisiin tähän ensimmäiseen istuntoon saakka, jota ei myöskään ilmeisesti tarvitse pitää ennakolta säädetyssä määräajassa.
- 39 Siltä osin kuin toiseksi on kyse 9.6.2022 annetun lain 18 §:n 1 momentista, sen sanamuodosta ilmenee, että siinä annetaan tuomarille, jota tietyt kurinpitojaoston lopullisiksi tulleet päätökset koskevat, mahdollisuus pyytää kuuden kuukauden kuluessa kyseisen lain voimaantulosta häntä koskevan menettelyn aloittamista uudelleen.
- 40 Vaikka tällaisen oikeussuojakeinon käyttöön ottaminen on – kunhan se on todellinen – omiaan vahvistamaan oikeussuojaa, jota kurinpitojaostossa käytävien menettelyjen kohteena olleet tuomarit voivat saada, se ei merkitse kuitenkaan millään tavoin kurinpitojaoston tekemän päätöksen vaikutusten keskeyttämistä, jos asianomainen tuomari ei ole esittänyt kyseisen päätöksen uudelleentutkintaa koskevaa pyyntöä 9.6.2022 annetussa laissa määritellyn edellytyksin.
- 41 Lisäksi on niin, että vaikka tällainen uudelleentutkintaa koskeva pyyntö esitetään, kyseisen lain 18 §:n 1 momentista ei ilmene, että tässä pyynnössä tarkoitetun kurinpitojaoston päätöksen vaikutukset keskeytettäisiin siihen saakka, kunnes mainittu pyyntö on tutkittu.
- 42 Näin ollen on ilmeistä, ettei niillä oikeussuojakeinoilla, joihin Puolan tasavalta vetoaa, voida kaikissa tilanteissa ja välittömästi taata kurinpitojaoston ylimmästä tuomioistuimesta annetun muutetun lain 27 §:n 1 momentin 1a kohdan nojalla tekemien päätösten vaikutusten keskeyttämistä.
- 43 Se, että jotkut näistä päätöksistä on tosiasiallisesti kyseenalaistettu tai voitaisiin kyseenalaistaa lähiaikoina, ei siis – olettaen, että se näytetään toteen – missään tapauksessa ole omiaan osoittamaan, että tämän määräyksen 33 kohdassa tarkoitettu välitoimi on pantu kokonaisuudessaan täytäntöön.
- 44 Puolan tasavalta on siis noudattanut tätä välitoimea vain osittain.

Velvoite keskeyttää sellaisten Puolan säännösten soveltaminen, joilla kielletään kansallisia tuomioistuimia tarkastamasta, onko etukäteen laillisesti perustettua riippumatonta ja puolueetonta tuomioistuinta koskevia unionin vaatimuksia noudatettu

Lausumat

- 45 Puolan tasavalta väittää, että Puolan oikeudessa voidaan taata, että oikeus laillisesti perustettuun riippumattomaan ja puolueettomaan tuomioistuimeen turvataan asioiden eri vaiheissa ja eri menettelyissä. Kyseinen jäsenvaltio katsoo siten tuomioistuintäkäytäntönsä nojautuen, että se on pannut täytäntöön 8.4.2020 annetulla määräyksellä komissio v. Puola (C-791/19 R, EU:C:2020:277) määrätty välitoimet.
- 46 Lisäksi 9.6.2022 annetulla lailla Puolan oikeusjärjestyksessä on sen mukaan otettu käyttöön uusi oikeussuojakeino, jonka avulla voidaan tarkastaa, täyttääkö tuomari riippumattomuuden ja puolueettomuuden vaatimukset, kun otetaan huomioon hänen nimittämiseensä liittyvät olosuhteet ja hänen käyttäytymisensä, jos asianosainen esittää tältä osin epäilyjä. Tämän mekanismin soveltaminen voi myös johtaa tuomarin jäävämiseen tapauksissa, joissa jäävämistä ei ole pyydetty.
- 47 Komissio väittää, että oikeussuojakeino, johon Puolan tasavalta vetoaa, on pantu täytäntöön erään kyseessä olevan menettelyn asianosaisen vaatimuksesta ja että siihen on alun perin sovellettu useita rajoittavia edellytyksiä. Tämä oikeussuojakeino ei sitä vastoin mahdollista sitä, että etukäteen laillisesti perustettua riippumatonta ja puolueetonta tuomioistuinta koskevien vaatimusten noudattaminen tutkittaisiin viran puolesta. Komissio viittaa lisäksi asiaan, jossa on aloitettu kurinpitomenettely yleisistä tuomioistuimista annetun muutetun lain 42a §:n 1 ja 2 momentin rikkomisen vuoksi.

Arviointi asiasta

- 48 On todettava, että 14.7.2021 annetun määräyksen määräysosan 1 kohdan d alakohdasta ilmenee, että sillä veloitettiin Puolan tasavalta keskeyttämään yleisistä tuomioistuimista annetun muutetun lain 42a §:n 1 ja 2 momentin sekä 55 §:n 4 momentin, ylimmästä tuomioistuimesta annetun muutetun lain 29 §:n 2 ja 3 momentin, hallintotuomioistuimista annetun muutetun lain 5 §:n 1a ja 1b momentin ja muutoslain 8 §:n soveltaminen siltä osin kuin näissä säännöksissä kielletään kansallisia tuomioistuimia tarkastamasta, onko SEU 19 artiklan 1 kohdan ja perusoikeuskirjan 47 artiklan määräyksistä ilmeneviä etukäteen laillisesti perustettua riippumatonta ja puolueetonta tuomioistuinta koskevia unionin vaatimuksia noudatettu.
- 49 Tältä osin on ensinnäkin todettava, että siltä osin kuin Puolan tasavallan argumentaatio on ymmärrettävä siten, että sillä pyritään osoittamaan, että edellisessä kohdassa tarkoitettu välitoimi on pantu täytäntöön sen tuomioistuinten käytännöllä, on riittävää todeta, ettei tässä argumentaatiossa täsmennetä mitenkään tämän käytännön sisältöä eikä sen tueksi ole myöskään esitetty mitään todisteita, joilla mainittu käytäntö voitaisiin osoittaa.
- 50 Toiseksi 9.6.2022 annetulla lailla on otettu käyttöön uusi oikeussuojakeino, jonka avulla voidaan tarkastaa, onko etukäteen laillisesti perustettua riippumatonta ja puolueetonta tuomioistuinta koskevia vaatimuksia noudatettu, ja tätä oikeussuojakeinoa säännellään muun muassa yleisistä

tuomioistuinmista annetun muutetun lain 42a §:n 3 momentissa, ylimmästä tuomioistuimesta annetun muutetun lain 29 §:n 5 momentissa ja hallintotuomioistuinmista annetun muutetun lain 5 §:n 1 momentissa.

- 51 Yhtäältä ei ole kuitenkaan kiistetty sitä, ettei tämän määräyksen 48 kohdassa tarkoitettuja Puolan säännöksiä ole kumottu ja ettei niiden soveltamista ole virallisesti keskeytetty, joten rajoituksia, joita niissä asetetaan mahdollisuudelle tarkastaa, onko etukäteen laillisesti perustettua riippumatonta ja puolueetonta tuomioistuinta koskevia vaatimuksia noudatettu, sovelletaan lähtökohtaisesti edelleen täysimääräisesti Puolan oikeusjärjestyksessä.
- 52 Toisaalta sekä niiden säännösten sanamuodosta, joilla säännellään Puolan lainsäätäjän käyttöön ottamaa uutta oikeussuojakeinoa, johon Puolan tasavalta vetoaa, että kyseisen jäsenvaltion argumentaatiosta ilmenee, että tähän oikeussuojakeinoon voidaan turvautua ainoastaan jonkun asianomaisen menettelyn asianomaisen pyynnöstä.
- 53 Tästä seuraa, että kyseinen oikeussuojakeino on ymmärrettävä siten, että sillä otetaan käyttöön poikkeus tämän määräyksen 48 kohdassa tarkoitetuista Puolan säännöksistä johtuviin rajoituksiin vain siinä tapauksessa, että tällainen pyyntö on esitetty. Ei siis ole osoitettu, ettei näitä rajoituksia sovellettaisi muissa tapauksissa ja erityisesti siinä tapauksessa, että tuomari tarkastaa viran puolesta, onko etukäteen laillisesti perustettua riippumatonta ja puolueetonta tuomioistuinta koskevia vaatimuksia noudatettu.
- 54 Näin ollen tarvitsematta selvittää, edellyttääkö unionin oikeus välttämättä sitä, että tuomarin on voitava suorittaa tällainen tarkastus viran puolesta, on ilmeistä, ettei 9.6.2022 annetulla lailla voida varmistaa kaikissa tilanteissa, että tämän määräyksen 48 kohdassa tarkoitettujen Puolan säännösten kaikki vaikutukset on keskeytetty.
- 55 On siis katsottava, että vaikka 9.6.2022 annetulla lailla voidaan rajoittaa mainittujen säännösten vaikutuksia, se ei riitä varmistamaan kattavasti tämän määräyksen 48 kohdassa tarkoitettujen välitoimen täytäntöönpanoa.
- 56 Puolan tasavalta on siis noudattanut tätä välitoimea vain osittain.

Velvoite keskeyttää niiden Puolan säännösten soveltaminen, jotka mahdollistavat tuomareiden saattamisen kurinpidolliseen vastuuseen sillä perusteella, että he ovat tutkineet, onko etukäteen laillisesti perustettujen tuomioistuimen riippumattomuutta ja puolueettomuutta koskevia vaatimuksia noudatettu

Lausumat

- 57 Puolan tasavalta väittää, etteivät sovellettavat Puolan säännökset ole milloinkaan mahdollistaneet tuomareiden saattamista kurinpidolliseen vastuuseen sillä perusteella, että he ovat taanneet yksityisille oikeuden laillisesti perustettuun tuomioistuimeen, ja että kurinpitotuomioistuimet ovat aina tulkinneet näitä säännöksiä tällä tavoin.
- 58 Lisäksi 9.6.2022 annetussa laissa täsmennetään Puolan tasavallan mukaan niiden kurinpidollisten rikkomusten määritelmät, jotka voidaan lukea tuomareiden syyksi. Yhtäältä tästä laista siis seuraa, että tuomioistuimen ratkaisun sisältö ei voi merkitä kurinpidollista rikkomusta edes silloin, kun kyseinen sisältö koskee oikeutta laillisesti perustettuun tuomioistuimeen. Toisaalta kyseisessä

laissa on vahvistettu, että riippumattomuutta ja puolueettomuutta koskevien vaatimusten noudattamisen tutkiminen useissa laissa luetelluissa säännöksissä tarkoitetussa tapauksessa ei merkitse kurinpidollista rikkomusta.

- 59 Komission mukaan niissä säännöksissä, joihin Puolan tasavalta vetoaa, suljetaan pois kurinpitotoimiin ryhtyminen sellaisia tuomareita vastaan, jotka antavat ratkaisuja, joissa SEU 19 artiklan 1 kohdan vaatimuksia on tulkittu virheellisesti, tai jotka asianosaisen pyynnöstä tutkivat, onko tuomarin riippumattomuutta ja puolueettomuutta koskevia vaatimuksia noudatettu.
- 60 Näissä säännöksissä ei sitä vastoin suljeta pois sitä, etteikö sen tutkimista viran puolesta, täyttääkö ratkaisukokoonpanon jäsen nämä vaatimukset, voitaisi luonnehtia kurinpidolliseksi rikkomukseksi. Komissiolle on lisäksi ilmoitettu kurinpitomenettelyn aloittamisesta ja tutkintatoimenpiteistä kahdessa tämänkaltaisessa asiassa.

Arviointi asiasta

- 61 On todettava, että 14.7.2021 annetun määräyksen määräysosan 1 kohdan c alakohdasta ilmenee, että sillä veloitettiin Puolan tasavalta keskeyttämään yleisistä tuomioistuimista annetun muutetun lain 107 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdan sekä ylimmästä tuomioistuimesta annetun muutetun lain 72 §:n 1 momentin 1–3 kohdan säännösten, jotka mahdollistavat tuomareiden saattamisen kurinpidolliseen vastuuseen sillä perusteella, että he ovat tutkineet, onko SEU 19 artiklan 1 kohdasta ja perusoikeuskirjan 47 artiklasta ilmeneviä, etukäteen laillisesti perustettua riippumatonta ja puolueetonta tuomioistuinta koskevia vaatimuksia noudatettu, soveltaminen.
- 62 Tältä osin on ensinnäkin huomautettava, että siihen perustuvalla argumentilla, että sovellettavat Puolan säännökset eivät ole milloinkaan mahdollistaneet tuomareiden saattamista kurinpidolliseen vastuuseen sillä perusteella, että he ovat taanneet yksityisille oikeuden laillisesti perustettuun tuomioistuimeen, toistetaan Puolan tasavallan komission 1.4.2021 tekemää välitoimihakemusta koskevissa kirjallisissa huomautuksissa esittämä argumentti. Tällaisella argumentilla ei siis voida osoittaa, että kyse on työjärjestyksen 163 artiklassa tarkoitetusta ”olosuhteiden muuttumisesta”, ja se on tästä syystä hylättävä (ks. analogisesti unionin tuomioistuimen varapresidentin määräys 20.9.2021, Tšekki v. Puola, C-121/21 R, EU:C:2021:752, 24 kohta).
- 63 Toiseksi on todettava, että – kuten Puolan tasavalta korostaa – 9.6.2022 annetulla lailla on täydennetty yleisistä tuomioistuimista annetun muutetun lain 107 §:ää ja ylimmästä tuomioistuimesta annetun muutetun lain 72 §:ää.
- 64 Näissä näin täydennetyissä pykälissä säädetään vastedes erityisesti, että kurinpidollisena rikkomuksena ei pidetä unionin oikeuden säännösten ja määräysten tulkinnassa ja soveltamisessa tehtyä virhettä eikä sen tarkastamista, onko etukäteen laillisesti perustettua riippumatonta ja puolueetonta tuomioistuinta koskevia vaatimuksia noudatettu, yleisistä tuomioistuimista annetun muutetun lain 42a §:n 3 momentissa, ylimmästä tuomioistuimesta annetun muutetun lain 29 §:n 5 momentissa ja hallintotuomioistuimista annetun muutetun lain 5 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa.

- 65 Aluksi on kuitenkin todettava, ettei sitä ole kiistetty, että tämän määräyksen 61 kohdassa tarkoitettuja Puolan säännöksiä ei ole kumottu ja että niiden soveltamista ei ole virallisesti keskeytetty, joten näiden säännösten perusteella voidaan lähtökohtaisesti edelleen saattaa kurinpidolliseen vastuuseen tuomarit, jotka ovat tutkineet, onko SEU 19 artiklan 1 kohdasta ja perusoikeuskirjan 47 artiklasta ilmeneviä, etukäteen laillisesti perustetun tuomioistuimen riippumattomuutta ja puolueettomuutta koskevia vaatimuksia noudatettu.
- 66 Tämän jälkeen on todettava, että 9.6.2022 annetulla lailla lisätty täsmennys, jonka mukaan virheen tekeminen unionin oikeuden säännösten ja määräysten tulkinnassa ja soveltamisessa ei merkitse kurinpidollista rikkomusta, ei ensi arviolta merkitse mitenkään sitä, etteikö tällaista luonnehdintaa voitaisi tehdä, jos tällaisten säännösten ja määräysten – oikea tai virheellinen – tulkinta ja soveltaminen johtaa tiettyjen Puolan oikeusjärjestyksessä sovellettavien sääntöjen kyseenalaistamiseen.
- 67 Erityisesti on niin, että koska yleisistä tuomioistuimista annetun muutetun lain 107 §:n 1 momentissa ja ylimmästä tuomioistuimesta annetun muutetun lain 72 §:n 1 momentissa säädetään edelleen, että tuomari on kurinpidollisesti vastuussa virka-asemastaan johtuvien velvollisuuksien laiminlyönneistä myös sellaisten tekojen osalta, jotka voivat estää tai vakavasti vaarantaa lainkäyttöelimen toiminnan, ja sellaisten tekojen osalta, joilla kyseenalaistetaan tuomarin palvelussuhteen olemassaolo, tuomarin nimittämisen pätevyys tai Puolan tasavallan perustuslaillisen elimen legitimitetti, ei voida katsoa, että se, ettei kurinpitotoimiin ryhdytä unionin oikeuden säännösten ja määräysten tulkinnassa ja soveltamisessa tapahtuneen virheen vuoksi, olisi välttämättä esteenä tällaisiin toimiin ryhtymiselle siinä tilanteessa, että tuomari on katsonut – virheellisesti tai perustellusti –, että unionin oikeus velvoittaa hänet toteuttamaan toimen, jolla on tällaisia vaikutuksia.
- 68 Lopuksi on huomautettava, että sekä 9.6.2022 annetun lain sanamuodosta että Puolan tasavallan siitä omaksumasta tulkinnasta ilmenee, että kyseisellä lailla lisättyä täsmennystä, jonka mukaan etukäteen laillisesti perustettua riippumatonta ja puolueetonta tuomioistuinta koskevien vaatimusten noudattamisen tarkastaminen ei ole kurinpidollinen rikkomus, sovelletaan ainoastaan silloin, kun tarkastus tehdään yleisistä tuomioistuimista annetun muutetun lain 42a §:n 3 momentissa, ylimmästä tuomioistuimesta annetun muutetun lain 29 §:n 5 momentissa ja hallintotuomioistuimista annetun muutetun lain 5 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa.
- 69 Tämän määräyksen 52 ja 53 kohdasta ilmenee kuitenkin, että näissä säännöksissä sallitaan tällainen tarkastaminen vain jonkun asianomaisen menettelyn asianomaisen pyynnöstä. Tästä seuraa, ettei ole osoitettu, että 9.6.2022 annetulla lailla tehdyillä muutoksilla on kaikissa tapauksissa mahdollista sulkea pois se, että tuomaria vastaan voidaan ryhtyä kurinpitotoimiin pelkästään siitä syystä, että hän on suorittanut tällaisen tarkastuksen.
- 70 Vaikka näillä muutoksilla voidaan tosiasiallisesti varmistaa tämän määräyksen 61 kohdassa tarkoitettun välitoimen noudattaminen siinä tapauksessa, että unionin oikeudesta ilmenevien, etukäteen laillisesti perustettua riippumatonta ja puolueetonta tuomioistuinta koskevien vaatimusten noudattaminen tarkastetaan tämän määräyksen 68 kohdassa tarkoitetuilla säännöksillä käyttöön otetun uuden oikeussuojakeinon puitteissa, näillä muutoksilla ei siis voida taata kyseisen välitoimen täytäntöönpanoa kokonaisuudessaan.
- 71 Tästä seuraa, että Puolan tasavalta on noudattanut tätä välitoimeä vain osittain.

Velvoite keskeyttää niiden Puolan säännösten soveltaminen, joissa säädetään erityisvalvonnan ja yleisten asioiden jaoston yksinomaisesta toimivallasta tutkia väitteet, jotka koskevat tuomarin tai tuomioistuimen riippumattomuuden puuttumista

Lausumat

- 72 Puolan tasavalta väittää yhtäältä, että Sąd Najwyższyn presidentti, joka toimii myös erityisvalvonnan ja yleisten asioiden jaoston puheenjohtajana, antoi 29.7.2021 määräyksen, jossa todetaan, ettei kyseisessä jaostossa ollut vireillä yhtään asiaa, jossa vedotaan tuomarin nimittämisen lainvastaisuutta koskevaan perusteeseen, ja määrätään tuomarin jäävämiseen tai toimivaltaisen tuomioistuimen määrittämiseen liittyvien asioiden, joissa on kyse tuomarin tai tuomioistuimen riippumattomuuden puuttumisesta, kirjaamisen keskeyttämisestä (jäljempänä 29.7.2021 annettu määräys).
- 73 Toisaalta 9.6.2022 annetun lain voimaantulon jälkeen erityisvalvonnan ja yleisten asioiden jaoston I osaston varapuheenjohtaja on siirtänyt kaikki ylimmästä tuomioistuimesta annetun muutetun lain 26 §:n 2 momentin nojalla toimitetut jäävämistä koskevat pyynnöt. Hän on näet katsonut, että kyseisellä lailla käyttöön otettua uutta oikeussuojakeinoa on sovellettava ensisijaisesti ja että yleisten tuomioistuinten on siten tutkittava väitteet, jotka koskevat tuomarin riippumattomuuden puuttumista.
- 74 Näistä seikoista seuraa Puolan tasavallan mukaan, että puolalaiset tuomioistuimet eivät enää käytännössä sovelle 14.7.2021 annetun määräyksen määräysosan 1 kohdan e alakohdassa tarkoitettuja säännöksiä.
- 75 Komissio ei kiistä Puolan tasavallan esittämien seikkojen paikkansapitävyyttä ja täsmentää, ettei sille ole ilmoitettu, että 9.6.2022 annetun lain voimaantulon jälkeen olisi sovellettu säännöksiä, joissa erityisvalvonnan ja yleisten asioiden jaostolle annetaan yksinomainen toimivalta tutkia väitteet, jotka koskevat tuomarin tai tuomioistuimen riippumattomuuden puuttumista.
- 76 Sąd Najwyższyn internetsivustolta ja kyseisen tuomioistuimen sähköisestä rekisteristä ilmenee sitä vastoin, että erityisvalvonnan ja yleisten asioiden jaoston käsiteltäväksi on vieläkin saatettu tiettyjä asioita, jotka liittyvät tällaisiin väitteisiin ja jotka on toimitettu Sąd Najwyższylle ennen 9.6.2022 annetun lain voimaantuloa ylimmästä tuomioistuimesta annetun muutetun lain 26 §:n 2 momentin nojalla. Ei siis voida sulkea pois sitä, etteikö kyseinen jaosto voisi edelleen käyttää yksinomaista toimivaltaansa tällä alalla.

Arviointi asiasta

- 77 On todettava, että 14.7.2021 annetun määräyksen määräysosan 1 kohdan e alakohdasta ilmenee, että sillä veloitettiin Puolan tasavalta keskeyttämään ylimmästä tuomioistuimesta annetun muutetun lain 26 §:n 2 ja 4–6 momentin sekä 82 §:n 2–5 momentin ja muutoslain 10 §:n, joissa säädetään erityisvalvonnan ja yleisten asioiden jaoston yksinomaisesta toimivallasta tutkia väitteet, jotka koskevat tuomarin tai tuomioistuimen riippumattomuuden puuttumista, soveltaminen.
- 78 On selvää, että edellisessä kohdassa mainittuja säännöksiä ei ole kumottu ja että niiden soveltamista ei ole virallisesti keskeytetty, joten erityisvalvonnan ja yleisten asioiden jaostolla on edelleen lähtökohtaisesti yksinomainen toimivalta ratkaista näissä säännöksissä tarkoitettut asiat.

- 79 Näin ollen on tutkittava, voivatko Sąd Najwyższy tuomareiden antamat määräykset, joihin Puolan tasavalta vetoaa, johtaa käytännössä siihen, ettei näillä säännöksillä ole enää vaikutusta.
- 80 Tältä osin on ensinnäkin huomautettava, että 27.10.2021 annetun määräyksen 51 kohdassa on todettu, ettei Sąd Najwyższy presidentin toteuttamien toimenpiteiden, joihin 29.7.2021 annettu määräys kuuluu, perusteella voida osoittaa, että erityisvalvonnan ja yleisten asioiden jaosto ei voi enää tutkia sen käsiteltäväksi saatettuja, siinä vireillä olevia asioita ja ettei yleisten tuomioistuinten pidä enää siirtää mainitun jaoston toimivaltaan kuuluvia asioita sen käsiteltäviksi.
- 81 Tästä seuraa, että 29.7.2021 annettua määräystä ei voida pitää työjärjestyksen 163 artiklassa tarkoitettuna ”olosuhteiden muuttumisena”, jonka perusteella voidaan todeta, että Puolan tasavalta on pannut tämän määräyksen 77 kohdassa tarkoitetun välitoimen kokonaisuudessaan täytäntöön.
- 82 Komission mainitsemat esimerkit asioista, jotka on toimitettu erityisvalvonnan ja yleisten asioiden jaostolle ennen 9.6.2022 annetun lain voimaantuloa ja jotka ovat edelleen vireillä kyseisessä jaostossa, vahvistavat lisäksi, ettei 29.7.2021 annetulla määräyksellä ole käytännössä täysin suljettu pois kyseisessä välitoimessa tarkoitettujen sääntöjen soveltamista.
- 83 Toiseksi on todettava, että Puolan tasavallan esittämä erityisvalvonnan ja yleisten asioiden jaoston I osaston varapuheenjohtajan määräys näyttää todellakin osoittavan, että on olemassa käytäntö, jonka mukaan kyseiselle jaostolle tämän määräyksen 77 kohdassa mainittujen säännösten nojalla toimitetut asiat siirretään yleisten tuomioistuinten käsiteltäviksi ja jonka paikkansapitävyyttä komissio ei ole kiistänyt.
- 84 Erityisvalvonnan ja yleisten asioiden jaoston I osaston varapuheenjohtajan kyseisen määräyksen mukaan yleisten tuomioistuinten käsiteltäviksi siirretään kuitenkin vain asiat, jotka kuuluvat tämän määräyksen 50 kohdassa mainitun, 9.6.2022 annetulla lailla käyttöön otetun uuden oikeussuojakeinon piiriin. Ei siis ole osoitettu, että tämän määräyksen 77 kohdassa mainittuja säännöksiä jätettäisiin soveltamatta myös asioissa, jotka eivät kuulu tämän uuden oikeussuojakeinon piiriin mutta joissa on esitetty väitteitä tuomarin tai tuomioistuimen riippumattomuuden puuttumisesta.
- 85 Tästä seuraa, että vaikka toimenpiteet, joihin Puolan tasavalta vetoaa, ovat omiaan rajoittamaan merkittävästi niiden sääntöjen soveltamista, joilla erityisvalvonnan ja yleisten asioiden jaostolle annetaan yksinomainen toimivalta, asiakirja-aineistosta ei ilmene, että näiden sääntöjen soveltaminen olisi käytännössä keskeytetty kokonaan.
- 86 Puolan tasavalta on siis noudattanut tämän määräyksen 77 kohdassa tarkoitettua välitoimea vain osittain.

Velvoite jättää siirtämättä ylimmästä tuomioistuimesta annetun muutetun lain 27 §:n 1 momentin 1a, 2 ja 3 kohdassa tarkoitetut asiat sellaisen tuomioistuimen käsiteltäväksi, joka ei täytä riippumattomuuden vaatimuksia

Lausumat

- 87 Puolan tasavalta väittää, että ylimmästä tuomioistuimesta annetun muutetun lain 27 §:n 1 momentin 1a, 2 ja 3 kohdassa tarkoitetut asiat on osoitettu 9.6.2022 annetulla lailla Sąd Najwyższyn kahdelle erilliselle kokoonpanolle eli ammattivastuujaostolle sekä erityisvalvonnan ja yleisten asioiden jaostolle.
- 88 Se toteaa aluksi, ettei missään unionin tuomioistuimen tuomiossa todeta, että nämä jaostot eivät täytä 19.11.2019 annetussa tuomiossa A. K. ym. (Ylimmän tuomioistuimen kurinpitojaoston riippumattomuus) (C-585/18, C-624/18 ja C-625/18, EU:C:2019:982) tarkoitettuja takeita. Mainittujen jaostojen jäsenillä on samat riippumattomuuden takeet kuin Sąd Najwyższyn muilla tuomareilla. Tekijät, jotka ovat yhdessä Puolan tasavallan mukaan johtaneet siihen, että unionin tuomioistuin on kurinpitojaoston osalta hyväksynyt jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan komission kanteen 15.7.2021 annetussa tuomiossa komissio v. Puola (Tuomareita koskeva kurinpitäjärjestelmä) (C-791/19, EU:C:2021:596), eivät kuulu ammattivastuujaoston tai erityisvalvonnan ja yleisten asioiden jaoston ominaispiirteisiin. Lopuksi pelkästään se, että valtionpäämies on nimittänyt tuomarin sellaisen elimen ehdotuksesta, joka muodostuu pääasiallisesti lainsäädäntö- tai toimeenpanovallan edustajista, ei riitä osoittamaan, että SEU 19 artiklan 1 kohtaa olisi rikottu.
- 89 Komissio on sitä mieltä, että ammattivastuujaosto sekä erityisvalvonnan ja yleisten asioiden jaosto eivät täytä 19.11.2019 annetussa tuomiossa A. K. ym. (Ylimmän tuomioistuimen kurinpitojaoston riippumattomuus) (C-585/18, C-624/18 ja C-625/18, EU:C:2019:982) tarkoitettuja takeita.
- 90 Se huomauttaa tältä osin, että 14 erityisvalvonnan ja yleisten asioiden jaoston 17 jäsenestä sekä neljä ammattivastuujaoston 11 jäsenestä on nimitetty Sąd Najwyższyn jäseniksi olosuhteissa, joiden Euroopan ihmisoikeustuomioistuin katsoo merkitsevän etukäteen laillisesti perustettua tuomioistuinta koskevan oikeuden loukkaamista.
- 91 Komissio katsoo, että koska kyseiset tuomarit on nimitetty sellaisen elimen ehdotuksesta, joka ei enää tarjoa riittäviä takeita riippumattomuudesta lainsäädäntö- tai toimeenpanovaltaan nähden, ja koska nämä nimitykset on tehty siitä huolimatta, että hallintotuomioistuin on lykännyt kyseisen elimen tekemää ehdotusta, on syytä epäillä vakavasti, täyttävätkö kyseessä olevat kaksi jaostoa SEU 19 artiklan 1 kohdasta johtuvat riippumattomuuden vaatimukset.

Arviointi asiasta

- 92 On todettava, että 14.7.2021 annetun määräyksen määräysosan 1 kohdan a ja b alakohdasta ilmenee, että kyseisellä määräyksellä Puolan tasavalta veloitettiin muun muassa jättämään siirtämättä ylimmästä tuomioistuimesta annetun muutetun lain 27 §:n 1 momentin 1a, 2 ja 3 kohdassa tarkoitetut asiat sellaisen tuomioistuimen käsiteltäväksi, joka ei täytä erityisesti 19.11.2019 annetussa tuomiossa A. K. ym. (Ylimmän tuomioistuimen kurinpitojaoston riippumattomuus) (C-585/18, C-624/18 ja C-625/18, EU:C:2019:982) määriteltyjä riippumattomuuden vaatimuksia.

- 93 On selvää, että ylimmästä tuomioistuimesta annetun muutetun lain 27 §:n kumoamisen ja kurinpitojaoston lakkauttamisen jälkeen Puolan lainsäätäjät on antanut kyseiselle jaostolle aiemmin kuuluneen toimivallan osittain ammattivastuujaostolle ja osittain erityisvalvonnan ja yleisten asioiden jaostolle.
- 94 Vaikka Puolan tasavalta on siten siirtänyt ylimmästä tuomioistuimesta annetun muutetun lain 27 §:n 1 momentin 1a, 2 ja 3 kohdassa tarkoitettut asiat muihin elimiin kuin kurinpitojaostoon, komissio katsoo kuitenkin, ettei tällä siirtämisellä voida varmistaa tämän määräyksen 92 kohdassa tarkoitettujen välitoimien täytäntöönpanoa, koska ammattivastuujaosto sekä erityisvalvonnan ja yleisten asioiden jaosto eivät täytä jäsentensä nimitystavan osalta erityisesti 19.11.2019 annetussa tuomiossa A. K. ym. (Ylimmän tuomioistuimen kurinpitojaoston riippumattomuus) (C-585/18, C-624/18 ja C-625/18, EU:C:2019:982) määriteltyjä riippumattomuuden vaatimuksia.
- 95 Tältä osin on todettava, että komission näin ilmaisema kanta ei perustu suoraan unionin tuomioistuimen SEUT 258 artiklan nojalla esittämään toteamukseen siitä, että Puolan tasavalta ei ole noudattanut SEU 19 artiklan 1 kohdan mukaisia velvoitteitaan, siltä osin kuin on kyse ammattivastuujaoston sekä erityisvalvonnan ja yleisten asioiden jaoston organisaatiosta ja toiminnasta, koska unionin tuomioistuin ei ole tähän päivään mennessä ottanut kantaa tähän seikkaan jäsenyysselvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteen tutkinnan yhteydessä.
- 96 Tätä komission kantaa ei voida myöskään tukea unionin tuomioistuimen SEUT 267 artiklan nojalla antamalla tuomiolla.
- 97 On tosiaan niin, että 6.10.2021 annetun tuomion W.Ż. (Ylimmän tuomioistuimen ylimääräistä valvontaa ja julkisia asioita käsittelevä jaosto – Nimittäminen) (C-487/19, EU:C:2021:798) 152 kohdassa unionin tuomioistuin katsoi, että useat seikat, jotka liittyivät tuomarin nimittämiseen erityisvalvonnan ja yleisten asioiden jaostoon, olivat omiaan johtamaan päätelmään, jonka mukaan asianomainen tuomari nimitettiin selvästi vastoin Sąd Najwyższyn tuomareiden nimittämismenettelyä koskevia perustavanlaatuisia sääntöjä, jotka liittyvät erottamattomasti Puolan tuomioistuinjärjestelmän perustamiseen ja toimintaan, ja siis vastoin SEU 19 artiklan 1 kohtaa.
- 98 Tämä toteamus on kuitenkin esitetty sillä varauksella, ettei ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle – joka on ennakkoratkaisumenettelyssä yksin toimivaltainen toteamaan pääasian tosiseikat ja arvioimaan niitä sekä tulkitsemaan ja soveltamaan kansallista oikeutta – kuuluvista lopullisista arvioinneista muuta johdu (ks. vastaavasti tuomio 14.7.2022, Volkswagen, C-134/20, EU:C:2022:571, 36 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 99 Tässä yhteydessä välitoimista päättävä tuomari ei siis voisi hyväksyä komission väitettä arvioimatta ensin ammattivastuujaoston sekä erityisvalvonnan ja yleisten asioiden jaoston jäsenten nimitysmenettelyn yhteensopivuutta SEU 19 artiklan 1 kohdan kanssa.
- 100 Tämä argumentti eroaa siis tämän määräyksen 22–86 kohdassa tutkituista argumenteista. Näiden viimeksi mainittujen argumenttien arviointi on näet edellyttänyt yksinomaan sen selvittämistä, ovatko Puolan tasavallan toteuttamat uudet toimenpiteet omiaan johtamaan siihen, että komission asian C-204/21 kohteena olevan jäsenyysselvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteen yhteydessä arvostelemien Puolan säännösten vaikutukset keskeytetään, sellaisten väitteiden perusteella, joiden ei ole 14.7.2021 annetussa määräyksessä katsottu olevan

vailla vakavasti otettavaa perustetta. Tätä varten välitoimista päättävän tuomarin ei ole ollut tarpeen arvioida näiden uusien toimenpiteiden tai Puolan säännösten muiden seikkojen yhteensopivuutta unionin oikeuden kanssa.

- 101 SEUT 258 ja SEUT 260 artiklan mukaisessa järjestelmässä unionin tuomioistuimella on yksinomainen toimivalta, joka on annettu sille välittömästi ja nimenomaisesti EUT-sopimuksessa, lausua jäsenvaltioiden menettelytapojen yhteensopivuudesta unionin oikeuden kanssa (ks. vastaavasti tuomio 15.1.2014, komissio v. Portugali, C-292/11 P, EU:C:2014:3, 49 ja 50 kohta).
- 102 Välitoimista päättävä tuomari on tosin – ennen kuin unionin tuomioistuin antaa tuomion, jolla ratkaistaan jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskeva kanne – toimivaltainen arvioimaan alustavasti kyseisen kanteen tueksi esitettyjä väitteitä antaakseen ratkaisun *fumus boni juris* -edellytyksestä, millä ei kuitenkaan rajoiteta unionin tuomioistuimen lopullista arviointia näistä väitteistä.
- 103 Tämä toimivalta ei kuitenkaan voi – loukkaamatta SEUT 258 ja SEUT 260 artiklaan perustuvaa unionin tuomioistuimen yksinomaista toimivaltaa – antaa välitoimista päättävälle tuomarille mahdollisuutta arvioida sellaisen kansallisen käytännön tai säännösten yhteensopivuutta unionin oikeuden kanssa, joka ei ole jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteen tueksi esitettyjen väitteiden kohteena ja jota unionin tuomioistuin ei ole tutkinut aiemmin (ks. analogisesti tuomio 15.1.2014, komissio v. Portugali, C-292/11 P, EU:C:2014:3, 51 kohta).
- 104 Päinvastaisella ratkaisulla voitaisiin lisäksi loukata asianomaisen jäsenvaltion menettelyllisiä oikeuksia, koska sillä ei tällöin olisi enää mahdollisuutta täsmentää kantaansa komission argumentteihin jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan menettelyn oikeudenkäyntiä edeltävässä vaiheessa, jossa sillä on tilaisuus täyttää unionin oikeuden mukaiset velvoitteensa tai puolustautua asianmukaisesti komission esittämiä argumentteja vastaan (ks. analogisesti tuomio 15.1.2014, komissio v. Portugali, C-292/11 P, EU:C:2014:3, 55 ja 56 kohta).
- 105 On vielä täsmennettävä, että välitoimista päättävän tuomarin suorittamaa tutkintaa argumentista, joka perustuu sellaisen kansallisen käytännön tai säännösten yhteensopimattomuuteen unionin oikeuden kanssa, joka ei ole jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteen tueksi esitettyjen väitteiden kohteena, ei voida hyväksyä, vaikka tässä tutkinnassa vain selvitetään, vaikuttaako siltä, ettei tämä argumentti ole *prima facie* vailla vakavasti otettavaa perustetta.
- 106 Tällainen valvonnan taso on näet perusteltu välitoimihakemusta tutkittaessa ainoastaan siitä syystä, että kyseessä oleva argumentti on tarkoitus saattaa pääasiaa käsittelevän tuomioistuimen lopullisen arvioinnin kohteeksi, mikä ei ole tilanne tällaista kansallista käytäntöä tai kansallista säännöstöä koskevan argumentin osalta.
- 107 Jos välitoimista päättävän tuomarin tarkastaessa välitoimien täytäntöönpanoa komission ja asianomaisen jäsenvaltion välillä on erimielisyyttä sellaisen kansallisen käytännön tai säännösten yhteensopivuudesta unionin oikeuden kanssa, joka ei ole jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteen tueksi esitettyjen väitteiden kohteena ja jota unionin tuomioistuin ei ole tutkinut aiemmin, komission on nostettava uusi jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskeva kanne kyseisestä kansallisesta käytännöstä tai säännöstöstä, jos se pitää sitä tarkoituksenmukaisena (ks. analogisesti tuomio 15.1.2014, komissio v. Portugali, C-292/11 P, EU:C:2014:3, 52 kohta).

- 108 Kun otetaan huomioon se, että ammattivastuujaoston sekä erityisvalvonnan ja yleisten asioiden jaoston jäsenten nimitysmenettelyn yhteensopivuus unionin oikeuden kanssa ei ole asiassa C-204/21 nostetussa kanteessa esitettyjen väitteiden, jotka on palautettu mieleen tämän määräyksen 2 kohdassa, kohteena, ja se, että unionin tuomioistuin ei ole tutkinut aiemmin tätä yhteensopivuutta, välitoimista päättävä tuomari ei siis voi hyväksyä tämän määräyksen 94 kohdassa mainittua komission argumenttia.
- 109 Tästä seuraa, että Puolan tasavallan on katsottava noudattaneen tämän määräyksen 92 kohdassa tarkoitettuja välitoimia, tämän kuitenkaan vaikuttamatta siihen, onko tämä nimitysmenettely yhteensopiva unionin oikeuden kanssa.
- 110 Kaiken edellä esitetyn perusteella on todettava, ettei asiakirja-aineistosta ilmene, että Puolan tasavallan toteuttamat toimenpiteet olisivat riittäviä kaikkien 14.7.2021 annettussa määräyksessä esitettyjen välitoimien täytäntöönpanon varmistamiseksi ja ettei näin ollen olisi enää tarpeen tehostaa näitä välitoimia uhkasakon asettamisella.
- 111 Näin ollen hakemus 27.10.2021 annetun määräyksen peruuttamiseksi on hylättävä.
- 112 Tämän määräyksen 25–109 kohdasta ilmenee kuitenkin, että toimenpiteillä, jotka Puolan tasavalta on toteuttanut 27.10.2021 annetun määräyksen allekirjoittamisen jälkeen, voidaan varmistaa huomattavassa määrin 14.7.2021 annettussa määräyksessä esitettyjen välitoimien täytäntöönpano.
- 113 Kun otetaan huomioon nyt käsiteltävän asian olosuhteet ja Puolan tasavallan maksukyky, 27.10.2021 annetulla määräyksellä asetetun päivittäisen uhkasakon määrä on näin ollen alennettava 500 000 euroon tämän määräyksen allekirjoittamispäivästä alkaen.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuimen varapresidentti on määrännyt seuraavaa:

- 1) **Hakemus unionin tuomioistuimen varapresidentin 27.10.2021 antaman määräyksen komissio v. Puola (C-204/21 R, EU:C:2021:878) peruuttamiseksi hylätään.**
- 2) **Päivittäisen uhkasakon, joka Puolan tasavalta on unionin tuomioistuimen varapresidentin 27.10.2021 antamalla määräyksellä komissio v. Puola (C-204/21 R, EU:C:2021:878) veloitettu maksamaan Euroopan komissiolle, määrä alennetaan 500 000 euroon tämän määräyksen allekirjoittamispäivästä alkaen.**
- 3) **Oikeudenkäyntikuluista päätetään myöhemmin.**

Allekirjoitukset